

Storstrøm
J.nr. NST-422-01329
Ref. tøhvi
Februar 2016**NOTAT****Vedrørende høringssvar til Natura 2000-plan 2016-2021 for N183 Busemarke Mose og Råby Sø**

Forslag til Natura 2000-plan for Natura 2000-område N183 Busemarke Mose og Råby Sø har været i offentlig høring fra den 19. december 2014 til den 10. april 2015.

Indkomne høringssvar ses på:

<http://www3.naturstyrelsen.dk/2015/natura2000/>.

Alle forslag til Natura 2000-planer er annonceret offentligt på Naturstyrelsens hjemmeside og desuden sendt i høring hos relevante myndigheder, jf. miljømålsloven § 43. Den offentlige høring er endvidere annonceret i en række landsdækkende og regionale aviser. Lodsejere med væsentlige interesser, der vil kunne berøres af et eller flere elementer i planlægningen for et Natura 2000-område, er individuelt blevet orienteret om høringen over forslag til Natura 2000-planer.

Naturstyrelsen har modtaget i alt ca. 760 høringssvar vedrørende de enkelte Natura 2000-planer og mere generelle høringssvar vedrørende naturplanlægningen. De generelle høringssvar er sammenfattet i et samlet høringsnotat – se

www.naturstyrelsen.dk/natura2000/hoeringsnotat2016-2021

Til denne Natura 2000-plan er der modtaget i alt 4 høringssvar. Svarene har berørt følgende punkter:

- 1) Målsætning
- 2) Udpegningsgrundlag
- 3) Datagrundlag
- 4) Indsatsprogram
- 5) Trusler, herunder kvælstof, og sammenhæng med vandplanen
- 6) Økonomi

I det følgende sammenfattes de væsentligste synspunkter til de overfor nævnte punkter 1 – 6. Naturstyrelsens bemærkninger hertil er anført i kursiv.

Det bemærkes, at høringssvarene kun er gengivet i hovedtræk. Liste over høringssvar med ID-nummer vedlægges som bilag 1. Høringssvarene kan i sin helhed læses på Naturstyrelsens hjemmeside <http://www3.naturstyrelsen.dk/2015/natura2000/>.

Bemærkninger til planforslaget

1) Målsætning

Vordingborg Kommune spørger, hvorfor det ikke længere fremgår som en konkret målsætning, at arealet med naturtyperne rigkær og avneknippemose skal udvides.

Målsætningen om at have særlig fokus på især rigkær og avneknippemose, herunder at øge arealet, hvor de naturgivne forhold giver mulighed for det, gælder uændret, hvilket fremgår af den overordnede målsætning og de konkrete målsætninger, omend der ikke længere er nævnt et konkret ha-tal. Se videre i det generelle høringsnotat.

2) Udpegningsgrundlag

Østmøn Naturforening skriver, at mygblomst formentlig stadig forekommer i området og bør medtages på udpegningsgrundlaget.

Ændringer i udpegningsgrundlag er sket og vil fremover ske i selvstændige processer med tilhørende offentlige høringsprocesser, typisk hvert 6. år, og på grundlag af opdateret viden fra den nationale overvågning. Seneste revision fandt sted i 2012.

Mygblomst er ikke registreret i Busemarke Mose i mange årtier. Hvis arten mod forventning skulle vise sig, eller den evt. genindvandrer, vil udpegningsgrundlaget blive revideret.

3) Datagrundlag

En konsulentvirksomhed oplyser, at man begyndte at regulere udløbet fra Nyhåndsbækken allerede i 1950'erne. Endvidere, at der altid har været græsning i området.

Naturstyrelsen tager oplysningerne vedrørende afvandringspraksis og drift til efterretning. Det er fortsat styrelsens vurdering, at der er en sammenhæng mellem reduktion i artsmangfoldigheden i området og igangsættelse af en mere konsekvent oprensingspraksis i 1970'erne.

4) Indsatsprogram

Vordingborg Kommune spørger, hvorfor de fire sigtelinjer fra 1. generations planerne er droppet. Det drejer sig om sikring af velegnede levesteder for sumpvindelsnegl, bekæmpelse af rynket rose og udvidelse af rigkærsarealet gennem forbedrede hydrologiske forhold og hensigtsmæssig pleje. Det tillægges, at det er uklart, hvad der skal til for at sikre sumpvindelsnegl i området. Endelig spørges, hvad der ligger i ordlyden, at kommunen "skal være særligt opmærksom på rigkær".

Vordingborg Kommune finder retningslinjen om udtagning af kulstofholdig lavbundsjord fornuftig, og foreslår samtidig, at Naturstyrelsen overvejer et klimaprojekt i området, der kan sikre mose- og klitnaturtyperne mod gennembrud fra havet.

En konsulentvirksomhed påpeger, at en ændret oprensningspraksis for Nyhåndsåbækken, som ligger i målsætningen og i indsatsprogrammets retningslinje om optimering af hydrologien, er betænkelig, fordi der ikke foreligger analyser af, hvad det vil betyde for hverken områdets habitatnatur eller arealerne udenfor Natura 2000-området. Konsulentvirksomheden mener samtidig, at der er en uoverensstemmelse mellem den faktuelle stigning i arealet med rigkær og ordlyden i den områdespecifikke retningslinje om særlig opmærksomhed på naturtypen rigkær, fordi det er en naturtype i tilbagegang.

En konsulentvirksomhed mener, at reduceret vedligeholdelse af udløbet vil resultere i svingende vandstand i mosen og ugunstigere forhold både for avneknippemose og for plejen af rigkærene.

Indsatsen i Natura 2000-planerne 2010-15 videreføres. Hvis igangsatte projekter for planperioden 2010-15 ikke i sin helhed er gennemført, når de kommunale handleplaner for 2. planperiode træder i kraft, forudsættes dette at ske i 2. planperiode, med mindre den udestående indsats vil være i strid med nærværende plan. I de nye planer prioriteres en særlig indsats, hvor behovet vurderes at være størst, og hvor der findes ensartede, nationale data til at dokumentere dette. Det er rigtigt, at der ikke foreligger et tilstandsvurderingssystem for sumpvindelsnegl, som umiddelbart reflekterer artens levestedskrav. I basisanalysens artsgennemgang og i planforslagets afsnit om modstridende interesser er der nogle forvaltningsmæssigt anvendelige overvejelser om disse.

Den områdespecifikke retningslinje om at være "særligt opmærksom på rigkær" afspejler naturtypens arealmæssige status i den biogeografiske region generelt. Rigkær er, hvad arealet angår, i moderat ugunstig bevaringsstatus i den kontinentale region. Denne status reflekteres også i den overordnede målsætning. Dette er samtidig svaret på konsulentvirksomhedens spørgsmål om den tilsyneladende modsigelse mellem retningslinjen og den positive arealmæssige udvikling for naturtypen i Busemarke Mose.

Naturstyrelsen er enig med konsulentvirksomhederne i, at der er en kompleks sammenhæng mellem de hydrologiske forhold, herunder oprensningspraksis ved Nyhåndsåbækkens udløb, og forholdene for lavbunds naturtyperne i mosen. Denne sammenhæng forventes nærmere belyst, evt. som forundersøgelse til et Natura 2000 hydrologiprojekt, før der besluttet og gennemføres større forvaltningsmæssige ændringer. Naturstyrelsen skal gøre opmærksom på, at kommunerne har mulighed for selv at gennemføre lavbundsprojekter, fx et projekt som det af Vordingborg Kommune foreslåede.

5) Trusler, herunder kvælstof, og sammenhæng med vandplanen

Østmøn Naturforening skriver, at der vurderes at være sket en øget belastning med næringsstoffer fra vand og luft siden 2007 på grund af en ulovlig udvidelse af et nærliggende svinebrug. Foreningen oplyser, at det pågældende svinebrug nu har ansøgt om en fordobling af produktionen og efterlyser skærpet monitoring af vandkvaliteten. Foreningen påpeger også, at planer om at etablere en grusgrav opstrøms Busemarke Mose vil være en alvorlig trussel.

Vordingborg Kommune spørger, hvorfor den konkrete retningslinje om at "den øvrige tilførsel af næringsstoffer til naturtyperne reduceres fra dræntilløb og fodring" mangler i forhold til den gældende Natura 2000-plan, eftersom "dette forhold ikke reguleres af vandplanen".

En konsulentvirksomhed mener, at Busemarke Sø ikke kan være truet af næring, når den har en kraftig bestand af kransålgler, og at genoptagning af dyrkning af omkringliggende arealer derfor heller ikke vil have betydning. En konsulentvirksomhed ønsker derudover specifikke målinger af kvælstofnedfaldet.

Regulering af kvælstof, herunder ammoniakdeposition, sker primært gennem husdyrgodkendelsesloven og vandplanlægningen. Der er i 2011 indført skærpede ammoniakreduktionskrav i husdyrgodkendelsesloven, og ansøgninger om produktionsudvidelser vil blive behandlet efter disse regler. Kvælstofpåvirkningen er generelt for nedadgående, og derfor har Naturstyrelsen ikke fundet anledning til med Natura 2000-planerne 2016-21 at stille specifikke krav til en reduktion af kvælstof.

Overvågning af vandkvaliteten sker i regi af vandplanlægningen. Høringssvaret vedrørende skærpet vandovervågning vedrører forslag til vandplan for Østersøen. Høringssvaret overføres til vandplanlægningen til videre behandling.

Eventuel åbning af en ny grusgrav opstrøms Busemarke Mose vil først kunne ske efter en VVM-redegørelse iht. råstofloven. Dette skal sikre, at bl.a. forpligtelserne i henhold til habitatdirektivet, herunder sikring af bevaringsstatus for arter og naturtyper i habitatområdet, ikke bliver overtrådt. Indsats til bedring af vandkvaliteten i overflade- og grundvand, som også er en vigtig kvalitetsparameter for de terrestriske lavbundsnaturtyper, gennemføres uændret som led i vandplanlægningen. Disse forhold er således ikke en del af Natura 2000-planens indsatsprogram.

Busemarke Sø er kortlagt som en "lagune" og ikke som en kransålgelsesø. Søen har en udbredt vegetation af hornblad, men ikke kransålgler. Den er som nævnt i basisanalysen bedømt til at opfylde miljømålet.

6) Økonomi

En konsulentvirksomhed skriver, at der fortsat er ønsket om at kunne afgræsse mosen, høste tagrør og skove i ellesumpen i Bekkasinmosen. Eventuelle tiltag i forhold hertil skal være mod erstatning.

Indsatsen vil i videst muligt omfang blive gennemført ved frivillige aftaler. Langt størstedelen af den foreslåede indsats skal gennemføres på allerede naturbeskyttede arealer, der ikke kan indgå i den intensive landbrugsdrift, og hvor den ønskede indsats og de tilknyttede tilskudsordninger giver mulighed for tilskud og fuld finansiering af projektudgifter. Det er Naturstyrelsens vurdering, at etablering af ny natur vil ske i tilknytning til eksisterende natur og derfor kun meget begrænset omfang vil kunne få betydning for andre lodsejere ved f.eks. regulering efter husdyrgodkendelsesloven. Naturbeskyttelsesloven hjemler muligheden til at pålægge en bestemt drift, hvis det er nødvendigt for at gennemføre Natura 2000-planen. Indebærer en indsats, at den eksisterende drift skal ændres, og kan der ikke indgås en frivillig aftale herom, vil det udløse erstatning for dokumenterede tab. Emnet er uddybet i Naturstyrelsens generelle høringsnotat, som kan læses på styrelsens hjemmeside.

Justering af forslag til Natura 2000-plan for Natura 2000-område N183 Busemarke Mose og Råby Sø

De indkomne bemærkninger har været medvirkende til, at der er foretaget justering af teksten i afsnit 1. "Natura 2000-planlægning" og afsnit 4. "Indsatsprogram" - med henblik på at præcisere videreførelse og konsolidering af indsatsen fra 1. planperiode i lyset af, at indsatsen fra den første generation planer har haft en kortere periode til gennemførelse end forudsat. Endvidere henvises der nu under søjlediagrammerne over fordeling af tilstandsklasser for de kortlagte naturtyper til en detaljeret geografisk baseret afbildning i [MiljøGis](#).

Ingen af ændringerne i forhold til planforslaget giver anledning til fornyet høring over planforslaget, jf. miljømålslovens § 45.

Bilag 1: Indkomne høringssvar til Natura 2000-planforslag for N183 Busemarke Mose og Råby Sø

20150415104823700 En konsulentvirksomhed
20150410135209100 Østmøn Naturforening
20150410101720800 En konsulentvirksomhed
20150409102030100 Vordingborg kommune